

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΙΩΑΝΝΙΔΗ

ΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΛΟΥΛΕ-ΜΠΟΥΡΓΚΑΖ

δράμα σε τρεις πράξεις

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ
ΤΟΥ ΛΟΥΛΕ - ΜΠΟΥΡΓΚΑΖ

ΔΡΑΜΑ

ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΕΑΝΘΗ, 1979

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ

ΣΤΗ ΓΕΦΥΡΑ
ΤΟΥ ΛΟΥΛΕ-ΜΠΟΥΡΓΚΑΖ

ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΜΗΤΕΡΑ 60 χρονῶ περίπου, χήρα.

ΜΙΧΑΗΛΟΣ 20 χρονῶ, ἀγρότης, γιὸς της.

ΛΑΜΠΗΣ 30 χρονῶ, ποστιερός (ταχυδρόμος).

ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ Συνομίληκός του, ἀδερφός τοῦ Μιχαήλου, γυρο-
λόγος.

ΓΕΩΡΓΗΣ 28 χρονῶ, φιλόσοφος, συγγραφέας, ἀδερφός τοῦ ΜΙΧ.
καί τοῦ ΧΡΗ.

ΛΟΥΗ Ἀκαθόριστης ἡλικίας, καμαριέρης ξενοδοχείου.

ΧΑΝΟΥΜ 70 χρονῶ.

ΚΙΑΜΗΛ 25 χρονῶ, γιὸς της.

ΤΣΙΓΓΑΝΑ Πολύ γριά.

ΑΝΑΚΡΙΤΗΣ 45 χρονῶ, ἀδερφός τοῦ ΚΙΑ.

ΒΟΥΒΑ ΠΡΟΣΩΠΑ: Παιδί, χωροφύλακες.

Τούς ρόλους τοῦ Λαμπῆ καί τοῦ Χρηστάκη
μπορεῖ νά ὑποδυθεῖ ὁ ἴδιος ὁ ἠθοποιός.

ΔΡΑΜΑ σέ τρεῖς πράξεις.

Ἀνάμεσα στήν πρώτη καί στή δεύτερη, μεσολαβοῦν τρία χρόνια.

Ἀπό τή δεύτερη στήν τρίτη, μερικές μέρες.

Ὁ ἐπίλογος ἔστερα ἀπό ἀρκετοῦς μῆνες.

ΕΠΟΧΗ. Τουρκοκρατία στή Θράκη, γύρω στά 1880.

Διασκευή γιά τό θέατρο, ἀπό τό διήγημα τοῦ Γεωργίου Βιζυηνοῦ
«Ποῖος ἦτον ὁ φονεὺς τοῦ ἀδελφοῦ μου».

ΠΡΑΞΗ ΠΡΩΤΗ

(Παραμονή Θεοφανείων, βράδυ.

Δωμάτιο καθιστικό τῆς ἐποχῆς. Ἀπέναντι, πρὸς τὰ ἀριστερά τζάκι, δεξιὰ μιντέρι. Στὴ μέση σοφρὰς, σκαμνιά. Στούς τοίχους ἀντικείμενα καθημερινῆς χρήσης, κάρτες ἀπὸ πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἀριστερά, πόρτα πού ὁδηγεῖ στὴν κουζίνα, δεξιὰ ἄλλη πόρτα, πού βγάζει στό χαγιάτι. Ἐνα τμῆμα τῆς σκηνῆς δεξιὰ, δείχνει ἕνα κομμάτι ἀπὸ τὸ χαγιάτι.

Καθὼς φωτίζεται ἡ αὐλαία σιγά σιγά, ἀκούγεται ἕνα μοτίβο ἀπὸ θρακιώτικα κάλαντα, πού χάνεται ὅταν ἀρχίζει ἡ δράση. Φαίνεται ἡ ΜΗΤΕΡΑ, ντυμένη μέ θρακιώτικη χωριάτικη φορεσιά, καθισμένη σ' ἕνα σκαμνί, μελαγχολική, νά σκαλίζει τὸ τζάκι. Σέ λίγα δευτερόλεπτα μπαίνει ὁ ΜΙΧΑΗΛΟΣ, εὐθυμος, νά κρατᾷ κάτω ἀπὸ τὴ μασχάλη μιὰ δέσμη κλαριά ἀπὸ δέντρο κρανιάς. Φορεῖ ροῦχα τῆς δουλειᾶς).

ΜΗΤ. Καλῶς μου τον.

ΜΙΧ. Χρόνια πολλά, Μητέρα!

ΜΗΤ. Τὴν εὐχή μου νά ᾗχεις. Τί κρατεῖς, Μιχαῆλε;

ΜΙΧ. Ἔφερα λίγα κλαριά ἀπὸ κρανιά, Μητέρα, νά ρίξουμε στὴ φωτιά, καταπῶς λέει τὸ ἔθιμο, αὐριο πού ξημερώνει τῶν Φώτων...

ΜΗΤ. Γερός νά εἶσαι, γιέ μου. (Ἀναστενάζει). Μά, νά ᾗταν ἐδῶ καὶ οἱ ἄλλοι. Νά ᾗταν ἐδῶ ὁ Γεωργῆς. Νά μὴν ξέρω τούτη τὴν ὥρα, ποῦ βρίσκεται, πῶς πορεύεται...

ΜΙΧ. Νά ᾗταν, Μητέρα. Καὶ ὁ Γεωργῆς μακάρι, μά καὶ ὁ Χρηστάκης. Γιά τὸ Γεωργῆ, μὴ χολοσκᾷς. Τριγυρνᾷ ἐκεῖνος στὶς Εὐρώπες καὶ μόνο ἐσύ ὅλημερὴς μέ τὸ ἄχ! καὶ τὸ ἀμάν!

- MHT. Τί θέλεις νά κάνω! Νά βγῶ στους δρόμους, νά πάρω τίς πόρτες άράδα γιά σεργιάνια;
- MIX. Καί πού βγαίνεις γιά νά πᾶς στόν κήπο, νά ποτίσεις τά όπωρικά, άλλο άπό τήν έννοια του Γεωργή δέν έχεις.
- MHT. Πειράζω κανέναν; Γιά τό παιδί μου ρωτῶ.
- MIX. Τάχα καί μεῖς παιδιά σου δέν εἴμαστε; Γιά τό Χρηστάκη νά ποῦμε, γιατί δέν κάνεις τό ίδιο;
- MHT. Τήν εἶδα τήν προκοπή του... Μόνο πίκρες νά μέ ποτίζει. Γινάτια καί πράξεις του κεφαλιού του. "Ένα χρόνο, ποιός γιός τό κάνει, νά μή λέει νά πατήσῃ στό σπίτι τῆς μάνας του. "Έρριξε τήν κάπα του στῆς θεᾶς του στό Κρύνερο, τί κάνει ἡ μάνα του, ζεῖ... πέθανε, οὔτε νοιάζεται καν!
- MIX. 'Αφοῦ σοῦ μήνυσε, Μητέρα. Δέν τό άνεχόταν νά μένει στό σπίτι, μαζί μέ τόν ἄρρωστο.
- MHT. Σώπα καί σύ! Γιατί ἦταν ἄρρωστο τάχατες ἐκεῖνο τό κακόμοιρο τό παιδί καί τό περιμάζεψα καί τό γιάτρενα, γι' αὐτό δέν πάτησε τόσον καιρό ὁ Χρηστάκης! 'Εμένα τά λές αὐτά... 'Ο φανατισμός! Πάντα τόν μάλωνα γιά τίς τρέλες του αὐτές. Κάθε φορά, βρίσκει άπό μιά άφορμή γιά νά ξωμείνει. 'Εφτά μῆνες εἶχα τόν ἄρρωστο καί τόν φρόντιζα, ἑφτά μῆνες δέν πάτησε ὁ γιός μου τό πόδι του στό κατώφλι μου.
- MIX. Λέω, Μητέρα, τώρα πού θά μάθει, ὅτι τόν πῆγα τόν Κιαμήλ στό σπίτι του, νά δεῖς θά φανεῖ ὁ Χρηστάκης.
- MHT. Θά φανεῖ, μά τί ὠφελεῖ... Μέ φαρμάκωσε ἑμένα τήν καρδιά!
- MIX. Καί σύ, πάλι, Μητέρα! Μὴν ξεχνᾷς... Γιά ἕναν ξένο, γιά ἕναν άλλόθρησκο, ἔκανες νά χολώσει ὁ Χρηστάκης.
- MHT. Μή βλαστημᾷς, Μιχαῆλε. Τί θά πεῖ Τοῦρκος, τί θά πεῖ χριστιανός. 'Ο Κιαμήλης εἶναι σάν παιδί μου. "Εγινε παιδί μου. "Εχει χρυσή καρδιά.
- MIX. 'Εσύ, ἔτσι τό λές, μά ὁ Χρηστάκης, ἐκεῖνο πού ξέρει εἶναι ὅτι ἔκανες ἄνθρωπο του σπιτιοῦ μας ἕναν Τοῦρκο.

Ξεχνιούνται μητέρα τά όσα έπραξαν, δέν πάει πολύς καιρός, στό χωριό του παππού... Τόσος κοσμάκης, άδικα τών άδίκων!

ΜΗΤ. Καί φταίει δά, ό Κιαμήλης γιά τά έγκλήματα τών δικών του; 'Ο Κιαμήλης είναι ένας άνθρωπος του Θεού. Ήταν άρρωστος. Οι άρρώστιες είναι γιά τούς ανθρώπους. 'Αλίμονο σ' αυτόν πού δέν έχει ποιός νά τον κοιτάξει. Παιδί στά ξένα έχω καί γώ. Ποιός ξέρει, μπορεί τήν ώρα πού περιμάζεψα τον Κιαμήλη, ό Γεωργής μου νά ήταν άρρωστος, χωρίς τή μάνα του πλάι. Τόν άνθρωπο γiάνε τον πρώτα καί μή ρωτᾶς, ξένος είναι ή άλλόθρησκος. 'Ανθρωπος ήταν. Κι ήταν άρρωστο τό κακόμοιρο τό παιδί. Τί βλάφτει πού ήταν Τουρκος;

(Μικρή παύση)

MIX. Τί άρρώστια είχε, τέλος πάντων, Μητέρα; Σου τό 'πε σένα τουλάχιστο, καμιά φορά; 'Εμένα, πολλές φορές άνοιξε τό στόμα του νά μου πεί, τό πώς καί τί... Μά όσες φορές τό δοκίμαζε τον έπιανε τρεμούλα. Καί στήν Πόλη πού τον ταξίδεψα καί τον περιποιόμουνα στό δρόμο, τό στόμα του τό είχε σφαλιχτό.

ΜΗΤ. Τί μάς κόφτει, παιδί μου; 'Ο,τι άρρώστια καί αν είχε, έγώ έκανα τό καλό γιά τήν υγεία του γιου μου...

MIX. Τότες, γιατί δέν τον κρατούσες κι άλλο, Μητέρα, ώσπου νά γιαιτρευτεί όλότελα, μόνο τον έστειλες, ακόμη μέ τά χάλια του...

ΜΗΤ. Είδα πού δέν είχε πιά τήν ανάγκη μου. 'Από δῶ καί πέρα, μπορούσε νά τον περιποιηθεί ή μάνα του. Τό θέλησε κι εκείνος νά φύγει. (Σκέφτεται λίγο). 'Επειτα, γιατί νά σέ τό κρύψω; 'Ερχονταν άγιες μέρες. Είπα, αντε πιά, νά μάθει κι ό Χρηστάκης, πώς έφυγε από τό σπίτι του τό κακόμοιρο τό παιδί, νά σηκωθεί κι αυτός, νά 'ρθει στό γιατάκι του. Μά ό άληθινός Τουρκος, κα-

θώς φαίνεται είναι τουῦτος, ὁ γιός μου. Κρατᾷ τό γινάτι του. Σέ ποιόν; Στή μάνα πού τόν γέννησε. Νά 'ταν ὁ Γεωργής δέ θά φερνόταν ἔτσι ἄσπλαχνα.

MIX. Ξεχνᾷς, Μητέρα, πώς ὁ Γεωργής ἦταν πιότερο φανατικός.

MHT. "Άσε ἡσυχο τό Γεωργή, ἐκεῖ μακρυνά, πού βρίσκεται. Κοίτα αὐτόν τόν προκομένο τό Χρηστάκη. Χριστιανό θά τόν πῶ ἐγώ, νά πικραίνει τή μάνα του, χρονιάρης μέρες. "Ίσα ἴσα πού ἤξερε ὅτι ὁ Γεωργής δέν ἦταν βολετό νά ταξιδέψει ἀπό τήν Εὐρώπη, ἐτοῦτος δά, θά μπορούσε νά κοπιᾷσει, νά ζητήσῃ τήν εὐχή τῆς μάνας του. (Τόν χαϊδεύει τρυφερά στό γόνατο). 'Εσύ μένεις κοντά μου μοναχά. Ξέρεις τό Γεωργή... 'Από τόσο δά, ἡ χρεία τό'φερε νά πάρῃ τό δρόμο τοῦ μισμοῦ... Δώδεκα χρονῶ παιδί μπῆκε στόν παιδεμό...

MIX. Πές το ψέματα, Μητέρα, γιά τά ταξίδια του! 'Ο νοῦς του, ὅλο νά φεύγῃ μακρυνά. Νά ἡ Πόλη στήν ἀρχή, μετά ἡ Κύπρος, ἔπειτα στήν 'Αθήνα, ἐκεῖ δέν τόν χωροῦσε, τώρα γυρνᾷ τίς Εὐρώπες. Τά ταξίδια γιά τό Γεωργή εἶναι, θαρρεῖς καί πηγαίνει στήν Πόλη ἀπ' τό χωριό μας. "Όμως, νά ξέρεις, Μητέρα. Τώρα στά στερνά δέν περνᾷ καί ἄσχημα ἐκεῖ στή Γερμανία...

(Ἡ Μητέρα τόν κοιτάζει ἐπιτιμητικά).

Τί φαντάζεσαι, Μητέρα, δέν εἶναι πιά τό παπαδοπαίδι, πού ἤξερες, πού κρυβόταν κάτω ἀπό τά ράσα τῶν Δεσποτάδων. Τώρα ὁ Γεωργής, τό λείῃ ἡ ψυχούλα του.

MHT. Ναί! 'Αλλά ξεχνᾷς πόσο φιλάστενος εἶναι. Καί νά 'ναι ἔρημος καί μοναχός στά ξένα. Σεῖς ἔχετε μένα, τά καθαρὰ σας ροῦχα, τό ζεστό σας φαί. Καί πάλι, νά οἴπροκοπές τοῦ Χρηστάκη. Μέρες, πού εἶναι, θέλεις νά μῆν εἶναι

ή καρδιά μου μαύρη και σκοτεινή; 'Ο ένας στά ξένα, ό άλλος, έξω μεριά από τό χωριό και νά μήν έρχεται νά πατήσει τό κατώφλι μου!

MIX. Μήπως και τίς άλλες μέρες, χαμογελᾷς καθόλου;

MHT. Λίγα δέν έχω τραβήξει! Χήρα, μέ δυό ανήλικα παιδιά κι ένα στή κοιλιά, έσένα... "Αν είχα μιá θυγατέρα, θά είχα μιá παρηγοριά.

MIX. Έμείς, παιδιά σου δέν είμαστε;

MHT. Έσείς είστε άντρες. Τήν είδα τήν προκοπή σας. 'Ο ένας από δῶ κι ό άλλος από κεϊ. "Εμεινες σιμά μου έσύ, μά και σύ λείπεις όλημέρα. Σέ ποιόν νά πῶ τόν πόνο μου;

MIX. 'Αλήθεια, Μητέρα, σκέφτομαι, πῶς τόν αφήκεις τόν Γεωργή νά φύγει;

MHT. Σέ τό είπα. Ήταν ή ανέχεια. "Εφυγε ό δόλιος και πόσες δυστυχίες και πόσες κακουχίες πέρασε στά ξένα, ανήλικο και άπραγο παιδί, μέ μισερούς αφεντικούς. Δοξάζω τό Θεό όμως, πού βρέθηκαν ύστερα καλοί άνθρωποι, τόν συμπάθησαν τό Γεωργή, τόν συμπαραστάθηκαν. "Εγινε άνθρωπος τό παιδί μου και τώρα αξιώθηκα ν' ακούω γιά τό Γεωργή και νά καμαρώνω.

(Ταράζεται, ακούγοντας νά χτυπᾷ κάποιος τήν πόρτα δισταχτικά).

Ποιός νά 'ναι άραγε;

MIX. (Σηκώνεται, πηγαίνει πρὸς τήν πόρτα). Λές νά είναι ό...

MHT. (Μέ λαχτάρα). 'Ο Γεωργής;

MIX. (Πικαρισμένα). Γιατί, Μητέρα; Μόνο τό Γεωργή περιμένουμε; ('Ανοίγει τήν πόρτα και μπαίνει ό ΛΑΜΠΗΣ, μέ τή στολή τοῦ ποστιέρη (ταχυδρόμου).

ΛΑΜ. Τήν εύχή σου, κυρά και χρόνια πολλά.

MHT. (Παγερά) Καλῶς τό Λαμπή! Τί κάνει ή μάνα σου; Μήπως μέ φέρνεις κάνα γράμμα από τό Γεωργή; Τότε κάτσε νά σέ κεράσω...

- ΛΑΜ. 'Από τό Γεωργή γράμμα δέ φέρνω, κυρά, μά από τό Χρηστάκη σου φέρνω μαντάτα...
- ΜΗΤ. 'Ο γιός μου, σά θέλει νά δώσει μαντάτα στή μάνα του, ἐδῶ εἶναι τό σπίτι της καί καλά θά κάνει νά κοιπιάσει... Καί πότε τόν εἶδες τό Χρηστάκη...
- ΛΑΜ. Τό μεσημέρι πίναμε μαζί οὔζο στό Κρυόνερο. 'Εκεῖ μου φανέρωσε πῶς ἀπόψε θά 'ρθεῖ στό σπίτι σου. Λέω, πῶς ὅπου νά 'ναι θά τόν δοῦμε νά 'ρχεται. Ὡς τότε μπορῶ νά κουβεντιάσω μαζί σου, κυρά;
- ΜΗΤ. Καί τί ἔχουμε νά ποῦμε, ἐμεῖς οἱ δύο Λαμπή; Νά, ὁ γιός μου ὁ Μιχαῆλος, παλικάρια εἴσαστε, ἔχετε τά δικά σας...
- ΛΑΜ. Αὐτό, πού θέλω νά σοῦ πῶ δέν ἐνδιαφέρει τό Μιχαῆλο. 'Εγώ, κυρά, τήν παραίτησα πιά τήν πόστα. Κι ἦρθα ἴσα ἴσα νά σ' τό πῶ.
- ΜΗΤ. Καί τί μέ νοιάζει μένα, σάν παραίτησες τήν πόστα;
- ΛΑΜ. Νά, κυρά, ἦρθα νά τό πῶ καί σένα, νά πάρει τή δουλειά ὁ Χρηστάκης... Νά μήν ἀφήσει νά τήν πάρει κανένας ἄλλος. Νά τοῦ πεῖς μιά καλή κουβέντα, θά σ' ἀκούσει.
- ΜΙΧ. Κάτσε, Λαμπή, νά πιεῖς κάνα ποτήρι καί νά περιμένουμε καί τό Χρηστάκη, πού ὅπως εἶπες θά ἔρθεῖ ὅπου νά 'ναι, καί τά κουβεντιάζουμε...
- ΜΗΤ. (Κοιτάζει τό Λαμπή αὐστηρά). Καί γιατί νά τήν πάρει τή δουλειά ὁ Χρηστάκης μαθές;
- ΛΑΜ. Γιατί, εἶναι καλή δουλειά ἢ πόστα, κυρά! Καλή δουλειά...
- ΜΗΤ. Καί σάν εἶναι καλή δουλειά ἢ πόστα, γιατί δέν τήν κρατεῖς γιά τοῦ λόγου σου, πού τήν ἔχεις ὥς τώρα;
- ΛΑΜ. 'Εγώ κυρά, δύο χρόνια πῆγα κι ἔφερα τήν πόστα ἀπό τό σιδηρόδρομο, ἔκαμα ἀρκετούς παράδες. Τώρα πιά, ἄς κάνουν καί οἱ φίλοι.
- ΜΙΧ. 'Εχει ψωμί, ἀλήθεια, ἢ πόστα, Λαμπή;
- ΛΑΜ. Ἄμα ἀναλάβει ὁ Χρηστάκης, θά δεῖτε πῶς θά γλυκαθεῖ...
- ΜΗΤ. Ἄκου νά σέ πῶ, Λαμπή! 'Εσύ ἔκαμες παράδες, καθώς τό λένε... καί μόνος σου τό ὁμολογεῖς... 'Ο Θεός, καί ἡ

ψυχή σου... Δέν τούς ἔκαμες μέ τόν ἵδρο σου.

ΜΙΧ. Μητέρα, γιατί μιλάς ἔτσι στόν ἄνθρωπο; Μουσαφίρης μας εἶναι, δέν εἶναι πρέπο.

ΜΗΤ. Ἐσύ, Μιχαήλο, νά σωπαίνεις καί δέ σέ πέφτει λόγος. Ἐμεῖς τέτοιους παράδες σάν τοῦ λόγου του δέν τούς χρειάζομαστε. Γιατί, νά ξέρεις, Λαμπή, αὐτός πού κουβανᾶ τήν πόστα δέν ἀρχοντήνει βάζοντας χέρι στά ὑστερήματα, πού στέλνει κανένα ὄρφανό ξενιτεμένο μέσα στά γράμματα, γιά νά μνημονέψουν τόν πατέρα του.

ΛΑΜ. Βαριά κουβέντα ξεστόμισες γιά μένα, κυρά! Πῶς τό ξέρεις πού ἐγώ βάζω χέρι στά λεφτά τοῦ κοσμάκη;

ΜΗΤ. Σώπα, γιατί ξέρουμε δά! Ξέρουμε καλά τήν τέχνη πού σ' ἀρχόντησε καί, νά κι ὁ Θεός, Λαμπή, κι ἄς σέ κρίνει. Ἐμένα τό παιδί μου εἶναι Χριστιανός καί τίμιος ἄνθρωπος καί ξέρεי νά βγάξει τό ψωμί του, μέ τόν ἵδρο τοῦ προσώπου του.

(Ὅσο προχωρεῖ ἡ συζήτηση ὁ Λαμπής δείχνει ἔντονη ἀγωνία. Κοιτάζει δεξιὰ ἀριστερά, σκουπίζει τόν ἵδρο του. Ἡ ἀναπνοή του γίνεται ὄλο καί πιό λαχανιασμένη).

ΛΑΜ. ὦ, Παναγία μου ὁ δύστυχος! Συμφορά πού μέ περιμένει!

ΜΗΤ. Τί καλεῖς τήν Παναγία... καί γιατί συμφορά, πού δέ θά πάρει τήν ἄνομη δουλειά σου ὁ Χρηστάκης; Ἐδῶ εἶμαι γώ καί ὁ Χρηστάκης, ἄς ἔρθει μέ τό καλό καί θά κρίνει ἂν πρέπει νά πάρει μιά τέτοια δουλειά.

(Τόν Λαμπή τόν ἔχει πιάσει τρεμούλα. Κοιτάζει δεξιὰ κι ἀριστερά σάν κάτι νά πρόκειται νά συμβεῖ. Σφίγγει μέ τίς παλάμες του τό κεφάλι του).

ΛΑΜ. (Σχεδόν μονολογώντας). Κι ὁ Χρηστάκης ποῦ ἔναι νά φανεῖ;

ΜΗΤ. Σάν επιμένεις τόσο, Λαμπή, κάλλιο νά μὴν περιμένεις
κάν τό Χρηστάκη. Θά ῥθει κουρασμένο τό παιδί μου
καί θά θέλει τή λάττρα του. Καί γώ, ἑφτά μῆνες ἔχω νά
τό διῶ καί θέλω νά τό χαρῶ τό παιδί μου...

ΛΑΜ. Ἄς τόν περιμένω λίγο ἀκόμη κυρά! Ἐκεῖνος τό
πρωί...

ΜΗΤ. (Ὁργισμένα). Δέ θ' ἀφήσω νά γυρίσεις τά μυαλά τοῦ
παιδιοῦ μου. Πάνε σπίτι σου καί ἄσε τό δικό μου σπίτι
ἡσυχο!

ΛΑΜ. (Μέ ἀπόγνωση). ὦ! Παναγία μου! (Σιγανά): Τί θά
ἀπογίνω ἐγώ; Χάθηκα ὁ ἔρημος! (Ὁ λυγμός τόν πνί-
γει:) Μὴν ἀκοῦς τόν κόσμο κυρά... Ἄσε τό Χρηστάκη
νά πάρει τήν πόστα! (Προσπαθεῖ νά τῆς φιλήσει τά
χέρια).

(Ἡ ΜΗΤΕΡΑ τραβιέται μ' ὀπιστροφή. Τοῦ δείχνει
αὐστηρά τήν πόρτα. Ὁ Λαμπῆς κοιτάζει τό Μιχαῆλο,
ζητώντας συμπαραστάση. Ὁ Μιχαῆλος τοῦ δείχνει τή
Μητέρα του, σά νά λέει, «ὅ,τι πεῖ αὐτή»).

ΛΑΜ. Ἐγώ, κυρά, εἶμαι καλός ἄνθρωπος... Ἄσε με νά περιμέ-
νω τό Χρηστάκη, νά τά ποῦμε. (Ἡ Μητέρα μέ τό χέρι
της τοῦ δείχνει ξανά τήν πόρτα. Ὁ Λαμπῆς βγαίνει
καί ἀκούγεται νά λέει:) ὦ! Παναγία μου! χάθηκα ὁ
δύστυχος!

(Ἀμέσως ἀπότομα σβήνουν τά φῶτα. Ἀκούγονται
τά θρακιώτικα κάλαντα γιά λίγα δευτερόλεπτα. Μετά,
χτύποι στήν πόρτα. Ἐνῶ ἀκόμη εἶναι σκοτεινά:)

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΜΗΤ. Μιχαῆλο, ἡ πόρτα! Λές νά ξαναγύρισε;
ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΜΙΧ. Ὁχι, Μητέρα, ὁ Χρηστάκης θά εἶναι...

(Ἀνοίγει ἡ πόρτα. Ἀνάβουν τά φῶτα. Ἡ Μητέρα ἀν-
τικρίζει τό ΧΡΗΣΤΑΚΗ ἀναστατωμένη, χωρίς νά μπο-
ρεῖ ν' ἄρθρώσει μιλιὰ. Ὁ Μιχαῆλος τρέχει ἀγκαλιάζει
τόν ἀδερφό του, τόν σπρώχνει πρὸς τή Μητέρα. Ὁ

Χρηστάκης έχει τό 'ίδιο ἀνάστημα μέ τό Λαμπή καί τά 'ίδια σχεδόν χαρακτηριστικά. Ντυμένος μέ τά ρούχα τοῦ γυρολόγου).

ΧΡΗ. Χρόνια πολλά, Μητέρα. Γειά σου ἀδερφέ!

ΜΙΧ. (Τόν ἀγκαλιάζει ξανά). Γειά σου, ἀδερφέ. Ἦρθες;

ΧΡΗ. (Σκύβει, φιλά τό χέρι τῆς ΜΗΤ.). Πῶς τά πορεύεις, Μητέρα;

ΜΗΤ. Πῶς τά πορεύω, ρωτᾷς; Ποῦ ἦσουν τόσον καιρό, νά νοιαστείς γιά τή μάνα σου...

ΧΡΗ. Ἔλα τώρα, Μητέρα, ἡσύχασε. Νά 'μαι. Ἐξάλλου, εἶχες τό Μιχαήλο νά σέ φροντίζει καί... στή θέση μου ἔκανες καινούριο γιό, πού τόν ἔμπασες καί μαγάρισε τό σπίτι σου.

ΜΗΤ. (Ἀγριέει). Μέ τό γινάτι σου ἦρθες. Σά δέ ντρέπεσαι... Ἀντί νά προσπέσεις στή μάνα σου.

ΧΡΗ. Καί σύ, Μητέρα, ἐπιμένεις ὅτι ἔπραξες σωστά! Βρῆκες εὐκαιρία, πού ἐγώ βολόδερνα στά χωριά μέ τίς πραγματίες μου καί σύ, πῆρες μέσα στό σπίτι καί ἔστρωσες τό γιατάκι μου, νά πλαγιάσει ἐκεῖνος ὁ μαγαρισμένος.

ΜΗΤ. (Στό Χρ.) Δέ φοβᾶσαι Θεό, γιέ μου, ν' αὐθαδιάζεις ἔτσι στή μάνα σου, τέτοια μέρα, πού ξημερώνει; Σκύλα νά ἤμουν, πάλι θά ἔκανα αὐτό πού ἔκανα. Ἄν ἦσουν στή θέση μου ἐσύ, ἄν ἦσουν μάνα καί δοκίμαζες τή λαχτάρα πού πῆρα κείνη τη μέρα... Ἐκατσε σάματις ν' ἀκούσεις πῶς ἔγινε τό πράμα;

ΧΡΗ. Ἦρθε καί χτύπησε τήν πόρτα σου, τόν λυπήθηκες καί τόν ἔλεησες, αὐτό δέν εἶναι ὄλο;

ΜΗΤ. Τάχατες δέν ἔχεις μάθει, ὥς τώρα τά καθέκαστα...

ΧΡΗ. Νά μοῦ τά πεις ἐσύ, Μητέρα, νά τ' ἀκούσω ἀπό σένα.

ΜΗΤ. Ἦταν ἓνας διαβάτης πού περνοῦσε ἀπό τόν κῆπο...

ΧΡΗ. Ὁ Τουρκαλᾶς σου.

ΜΗΤ. Κάνε ὑπομονή κι ἄκουσε, γιέ μου. Ἦταν ἓνας παππούλης, πού στάθηκε νά μοῦ πεῖ μιᾷ καλημέρα τοῦ Θεοῦ. Διαβάτης ἦταν, ἔκοψα ἓνα ὀπωρικό καί τόν ἔδωκα νά φάει.

Τό ἔργο παρουσιάστηκε ἀπό τό Θέατρο Θράκης
τοῦ Κρατικοῦ Θεάτρου Βορείου Ἑλλάδος

Πρώτη παράσταση στήν Ξάνθη
22 Μαρτίου 1980.

Διανομή

(κατά τή σειρά πού ἐμφανίστηκαν)

Γεωργής	Νικηφόρος Νανέρης
Κιαμήλ	Μιχάλης Νικολοῦδης
Μητέρα	Ἀλεξάνδρα Λαδικοῦ
Μιχαήλος	Σάκης Πετκίδης
Λαμπής	Γιάννης Πανώριος
Χρηστάκης	Τάκης Καμπερίδης
Λουή	Μαργαρίτα Γεράρδου
Χανούμ	Ρούλα Παντελίδου
Τσιγγάνα	Γιάννης Κοκκινίδης
Ἀνακριτής	

Σκηνοθεσία, Τάκης Καλφόπουλος
Σκηνικά - Κοστούμια, Ρένα Γεωργιάδου

Τό ἔργο παρουσιάστηκε σέ δύο μέρη
(Τό πρῶτο συνδυασμός τῆς Α! καί Β! πράξης)

Ἀφηγήσεις τοῦ Γεωργῆ ἀνάμεσα ἀπό τίς
σκηνές γράφτηκαν
ἀπό τόν Στέφανο Ἰωαννίδη